VOEDSELZEKERHEID VERSTERKEN MET BIOLOGISCHE LANDBOUW

Voedselzekerheid wordt vaak gebruikt als argument tégen biologisch. Een vergroting van het biologisch areaal zou voedseltekorten in de hand werken vanwege lagere opbrengsten. Maar opbrengstverschillen zijn niet constant: bij klimaatextremen kunnen ze kleiner worden of zelfs omslaan. Juist de weerbaarheid en onafhankelijkheid van een landbouwsysteem zijn daarom van belang voor de voedselvoorziening. Biologische landbouw kan hieraan bijdragen en versterkt daarmee juist de voedselzekerheid. Dat maakt voedselzekerheid een belangrijk argument om de omschakeling naar biologisch te stimuleren.

BIOLOGISCH IS BETER BESTAND TEGEN WEERSEXTREMEN

Biologische landbouw is namelijk beter bestand tegen weersextremen. Door uitsluitend organisch te bemesten en een ruimere vruchtwisseling te hanteren, is de vruchtbaarheid en het waterbergend vermogen van biologische bodems vaak hoger. Ook het gebruik van robuuste rassen (aangepast aan lokale omstandigheden en bestand tegen ziekten en plagen) draagt bij aan de weerbaarheid van het biologische landbouwsysteem.

Op dit moment liggen biologische opbrengsten gemiddeld 15–20% lager dan die van gangbare landbouw (De Ponti et al., 2012). Vanwege klimaatverandering is het echter waarschijnlijk dat de verhoogde weerbaarheid van de bio-landbouw vaker zal leiden tot hogere opbrengsten. Dit wordt bevestigd door langlopende studies naar maïs, waarin de opbrengsten van biologische teelt in droogtejaren gemiddeld ongeveer 31% hoger liggen dan die van gangbare teelt (Rodale Institute, 2021).

BIOLOGISCH LEVERT EEN POSITIEVE BIJDRAGE AAN HET KLIMAAT

Naast de verhoogde weerbaarheid bij weersextremen levert de biologische landbouw ook een positieve bijdrage aan het klimaat. Biologische productie stoot gemiddeld 43% minder broeikasgassen uit per hectare en 12% minder per kilogram product in vergelijking met gangbare landbouw (Chiriaco et al., 2022). Dit mitigerende effect draagt bij aan de bescherming van natuurlijke processen die voedselproductie mogelijk maken. Een kanttekening hierbij is dat wanneer individuele gangbare en biologische producten worden vergeleken in sommige gevallen (29%) de carbon footprint van het biologische product per product-eenheid hoger uitvalt (Chiriaco et al., 2022).

BIOLOGISCH IS MINDER AFHANKELIJK VAN INPUTS EN GROND BUITEN EUROPA

Daarnaast is de biologische landbouw minder afhankelijk van input van buiten Europa. Zo maakt biologische landbouw geen gebruik van kunstmest en chemisch-synthetische bestrijdingsmiddelen. Uit recent onderzoek blijkt ook dat Nederland meer calorieën en eiwitten importeert dan ze exporteert (van Selm et al., 2026). Hierin speelt vooral de veehouderij een belangrijke rol vanwege het gebruik van landbouwgrond in het buitenland voor de productie van veevoer voor onze dieren. Het vergroten van het biologisch areaal leidt tot verminderde afhankelijkheid van landbouwgrond buiten Europa. Dit komt doordat minimaal 70% van het biologische voer voor rundvee van het eigen bedrijf of uit de EU komt en doordat omschakeling naar biologisch vanwege de extensievere bedrijfsvoering vaak een verkleining van de veestapel tot gevolg heeft (meer ruimte voor dieren, beweiding voor melkkoeien en geen gebruik van kunstmest). Dit alles leidt tot verminderde afhankelijkheid van derde landen en maakt bio-landbouw weerbaarder in tijden van geopolitieke spanningen.

BIOLOGISCH ALS ONDERDEEL VAN DE OPLOSSING

Meer biologische landbouw kan dus een belangrijke bijdrage leveren aan het versterken van de voedselzekerheid, maar is geen losstaande oplossing. De biologische sector laat zien hoe je een weerbaar en minder afhankelijk landbouwsysteem kunt vormgeven, maar dit zal niet zelfstandig de voedselzekerheid garanderen. De transitie naar meer plantaardige voeding is bijvoorbeeld ook nodig. De wereld produceert bovendien al voldoende voedsel. Het grootste probleem zit in verspilling, het gebruik van gewassen voor veevoer en een ongelijke verdeling over de wereldbevolking.

Biologisch kan onderdeel zijn van de oplossing. Want wie voedselzekerheid voor de lange termijn wil versterken, moet niet alleen kijken naar hoeveel voedsel een systeem vandaag produceert, maar ook naar de voorwaarden waaronder boeren morgen voldoende voedsel kunnen blijven produceren.

Bionext biohuis BioNederland Vereniging Biologische Producenten en Handel BIO WINKEL VERENIGING